

วิธีใหม่ในการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนประถมศึกษา
The New Normal Of Early Childhood Education Management
In Primary School

กาญจนา อาทยะกุล*

Kanchana Artayakul*

ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร*

Doctor of Philosophy in Educational Administration, Silpakorn University *

Received: 02/05/2023, Revised: 12/06/2023, Accepted: 17/06/2023

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อทราบวิธีใหม่ในการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนประถมศึกษา โดยใช้เทคนิคการวิจัยเชิงอนาคตแบบ EDFR ผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 21 ท่าน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ไม่มีโครงสร้าง และแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่ามัธยฐาน ค่าฐานนิยม ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

วิธีใหม่ในการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนประถมศึกษา ประกอบด้วย 6 ด้าน ดังนี้

- 1) ด้านการกำหนดนโยบายและการวางแผน โรงเรียนต้องมีการบริหารจัดการที่ยืดหยุ่น สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสภาพปัญหาและบริบทของโรงเรียน มีความเป็นเอกภาพและมีมาตรการที่เป็นแบบเดียวกัน มีการวางแผนที่เป็นระบบ และสร้างการรับรู้ให้กับทุกฝ่ายได้เข้าใจพร้อมทั้งมีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลนำมาปรับปรุงแก้ไข
- 2) ด้านการจัดการบุคลากร โรงเรียนต้องพัฒนาให้บุคลากรมีศักยภาพในการทำงานตามบทบาทหน้าที่ มีการพัฒนาตนเองให้มีความเชี่ยวชาญการผลิตสื่อ เทคโนโลยีรูปแบบต่าง ๆ พร้อมทำงานได้ทุกที่ทุกเวลา สร้างขวัญกำลังใจในการทำงานภายใต้มาตรการความปลอดภัย พร้อมทั้งจะจัดประสบการณ์ให้กับเด็กและสร้างความเข้าใจให้กับนักเรียน ผู้ปกครอง ครอบครัวชุมชน สังคมด้วยวิธีการที่เหมาะสม
- 3) ด้านการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัยของสุขอนามัย โรงเรียนมีการจัดสภาพแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ที่คำนึงถึงความปลอดภัยและเอื้อต่อการพัฒนาการของเด็ก มีการจัดทำแผนเผชิญเหตุและการส่งต่อ มีการสนับสนุนหรือจัดหาวัสดุอุปกรณ์ไว้ใช้สำรองและจัดหาหรือสร้างนวัตกรรมหรือแพลตฟอร์มสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้
- 4) ด้านการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน โรงเรียนเชิญเจ้าหน้าที่ ผู้ปกครอง ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นภาคีเครือข่ายช่วยเหลือโรงเรียน และมีส่วนร่วมในการพัฒนาศักยภาพเด็กในการเรียนรู้ที่บ้านเป็นครูมาช่วยจัดประสบการณ์ให้เด็กที่บ้านและมีส่วนร่วมในการติดตามความก้าวหน้าพร้อมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านพัฒนาการของเด็กร่วมกับครู
- 5) ด้านการออกแบบหลักสูตรและการจัดประสบการณ์ มีการปรับหลักสูตรให้เหมาะสมกับสถานการณ์โดยยึดตามหลักการและออกแบบการจัดประสบการณ์ตามมาตรฐานหลักสูตรและจัดตารางที่เหมาะสมกับสถานการณ์ตามความพร้อมและความแตกต่างของแต่ละครอบครัว มีการสื่อสารกับผู้ปกครอง

ในรูปแบบของกระบวนการ PLC ผ่านระบบช่องทางออนไลน์เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และหาทางแก้ไขปรับปรุงพัฒนา

6) ด้านการส่งเสริมพัฒนาการอย่างรอบด้าน ครูต้องวิเคราะห์พัฒนาการของเด็กว่าบกพร่องหรือสมบูรณ์ในด้านใดก่อนเติมเต็มให้กับเด็ก วิเคราะห์แบบประเมินพัฒนาการและออกแบบการจัดประสบการณ์ให้เด็กมีพัฒนาการอย่างรอบด้าน จัดหา/จัดทำสื่อคลิปวิดีโอ หรือ set box พร้อมคำอธิบายที่ง่ายต่อการใช้งานส่งให้ผู้ปกครองศึกษาประกอบการทำกิจกรรม ครูจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการด้วยรูปแบบที่หลากหลาย

คำสำคัญ: วิถีใหม่/ การบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย

Abstract

The purpose of this research was to discover new normal of early childhood education management of primary school by applying the Ethnographic Delphi Future Research (EDFR) technique. The research used purposive sampling for selecting 21 experts. The instruments for collecting the data were Unstructured interviews and questionnaires. The statistics used for data analyzed were median, mode and interquartile range and content analysis.

The results revealed that: The new normal of early childhood education management in primary school consisted of 6 aspects as follows :

1) Policy formulation and planning : The schools must have flexible management that can be adjusted according to problems and contexts. There is unity and uniform measures. There is a systematic work placement and creates awareness for all stakeholders to understand and supervise. Follow up and evaluate the results to improve continuously.

2) Personnel management : The schools must develop personnel to have the potential to work according to their roles and responsibilities. Teachers have developed themselves to have expertise in producing media various forms of technology are ready to work anytime, anywhere. Build morale in work under safety measures, ready to provide experiences for children and create understanding for students, parents, families, communities, society in an appropriate way

3) Organize the environment to ensure the safety of hygiene : The schools should provide an environment learning resources taking into account safety and contributing to the development of children An incident response plan is prepared and forwarded. Supporting or provisioning materials and providing or creating innovation or a platform to create an environment conducive to learn.

4) Participation of family and community : The schools should invite officials, parents, and communities to participate in networking to help schools and participate in developing children's potential in learning at home. Be a teacher to help organize experiences for children at home to participate in tracking progress, exchanging ideas on child development with teachers.

5) Curriculum design and experience management : Optimize the course with the situation based on principles and designing the experience according to the curriculum standards and arranging a schedule suitable for the situation according to the availability and differences of each family. Communicate with parents using the form of PLC process through an online channel system to exchange knowledge and find solutions to improve and develop.

6) Promoting all-round development : The teachers must analyze the development of the child if there is any deficiency or completeness before completing the child. Analyze developmental assessment forms and design experiences for children to develop in all aspects. Providing/producing video clips or set boxes with easy-to-use descriptions to send to parents to study for activities. Teachers create activities to promote development in a variety of formats.

Keywords: New Normal, Early Childhood Education Management

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของโลกในมิติต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นสังคม เศรษฐกิจ การเมือง สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยี ซึ่งส่งผลกระทบอย่างสำคัญต่อมนุษย์ การเติบโตของนวัตกรรมสร้างความคาดหวังและความเครียดในสังคม การทำความเข้าใจและใช้ประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงจะสร้างอนาคตใหม่ ที่เราเรียกกันว่า “Megatrends” ซึ่งแสดงถึงแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของโลก McKinsey ได้กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงเปรียบเสมือนเพื่อน การวิเคราะห์ คาดการณ์อนาคตทางธุรกิจและการลงทุนในอนาคต จะแสดงให้เห็นถึงแนวโน้มของอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นสำหรับภาคธุรกิจ ผลจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง สิ่งแวดล้อมและเทคโนโลยีส่งผลกระทบต่อชีวิตประจำวันรวมถึงชีวิตการทำงาน แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญได้แก่ 1) การเปลี่ยนแปลงอำนาจทางเศรษฐกิจ 2) ทรัพยากรขาดแคลน 3) ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี 4) เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม 5) การกลายเป็นมหานครอย่างรวดเร็ว (ปีเตอร์ ฟิสก์, Megatrends 2020-2030 สิ่งที่มีความหมายต่อคุณธุรกิจและการเติบโตของนวัตกรรม, เข้าถึงเมื่อ 24 เมษายน 2564)

จากความเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ อย่างรวดเร็วในแต่ละประเทศต่างล้วนให้ความสำคัญและให้ความสำคัญในเรื่องดังกล่าว วิถีชีวิตในศตวรรษที่ 21 ที่จะต้องเตรียมความพร้อมให้คนในประเทศที่จะต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงในอนาคตให้สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้ทันการ ช่วงปลาย พ.ศ.2562 ถึง พ.ศ.2563 เป็นปีที่ต้องบันทึกไว้ในหน้าประวัติศาสตร์ด้วยมีโรคอุบัติใหม่เกิดขึ้นนั่นคือ สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโรคโควิด-19 ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและรุนแรง จนแพร่กระจายไปในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ผู้คนเจ็บป่วยและล้มตายจำนวนมาก จนกลายเป็นความสูญเสียอย่างใหญ่หลวงอีกครั้งหนึ่งของมนุษยชาติ ไม่เพียงแค่อพยพผู้เสียชีวิตเพิ่มขึ้นในแต่ละประเทศ แต่ระบบเศรษฐกิจก็หยุดชะงัก ทำให้หลายธุรกิจต้องปิดตัว โควิด-19 กลายเป็นฝันร้ายของชาวโลก มนุษย์จำเป็นต้องป้องกันตนเองเพื่อให้มีชีวิตรอดด้วยการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การดำรงชีวิตรอดด้วยการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ผิดไปจากวิถีเดิม ๆ โดยปรับตัวหาวิธีการดำรงชีวิตแบบใหม่ให้ปลอดภัยจากการติดเชื้อควบคู่กับความพยายามรักษาและฟื้นฟูศักยภาพทางเศรษฐกิจและธุรกิจ จึงนำไปสู่การสร้างสรรค์สิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยีใหม่ ๆ มีการปรับแนวคิด วิสัยทัศน์ วิธีการจัดการ ตลอดจนพฤติกรรมที่เคยทำมาเป็นกิจกรรม เกิดการบ่นออกจากความคุ้นเคยอันเป็นปกติมาแต่เดิมในหลายมิติ ทั้งในด้านอาหาร การแต่งกาย การรักษาสุขภาพ การศึกษาเล่าเรียน การสื่อสาร การทำธุรกิจ ฯลฯ สิ่งใหม่เหล่านี้ได้กลายเป็นความปกติใหม่ จนในที่สุดเมื่อเวลาผ่านไปจนทำให้เกิดความคุ้นชินก็จะกลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตปกติของผู้คนในสังคม ต่อจากนี้ไปวิถีชีวิตใหม่จะเป็นอย่างไรนั้น ขึ้นอยู่กับการออกแบบ ทั้งส่วนตัว ครอบครัว การงานแล้วเราจะมีชีวิตอย่างมีความสุขไปด้วยกัน มนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่แข็งแกร่งเพราะมีการปรับตัวให้เข้ากับ

สถานการณ์เพื่อความอยู่รอดที่เรียกกันจนติดปากว่า “นิวอร์มัล” (New Normal) หรือ “วิถีชีวิตปกติรูปแบบใหม่” ซึ่งนอกจากการสวมหน้ากากอนามัย พกเจลล้างมือ ฯลฯ แล้ว ดร.สุปริดา อุดุลยานนท์ ผู้จัดการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ(สสส.) ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้อย่างน่าสนใจภายในงาน “ไทยเฮลท์ วอชท์ 2021” ว่าขณะนี้หลายประเทศเริ่มฉีดวัคซีนโควิด-19 แล้ว แต่โควิด-19 ยังอยู่ให้สะสางอีกหลายปีและแน่นอนว่า ปี 2564 ยังจะต้องอยู่กับโควิด-19 ต่อไป กระนั้นตลอดระยะเวลาที่อยู่ร่วมกับโควิด-19 ก็มีผลการศึกษาถึงพฤติกรรมของคนไทยที่น่าสนใจมากมาย อาทิ ในช่วงการล็อกดาวน์(Lockdown) เมื่อถูกบังคับให้หยุดนิ่งอยู่กับบ้านและทำงานที่บ้าน พบว่า 10 กิจกรรมที่คนไทยนิยมทำมากที่สุดคือ ประชุมออนไลน์ การช้อปปิ้งออนไลน์ ออกกำลังกาย แต่งหน้า ดูหนังและละคร พัฒนาตนเอง สั่งอาหารออนไลน์ ทำอาหารเอง ปลูกต้นไม้และแต่งบ้าน (สุปริดา อุดุลยานนท์, “ชีวิตวิถีใหม่คนไทยเมื่อต้องอยู่กับโควิดแบบมาราธอน,” มติชนรายวัน (6 มกราคม 2564)

จากความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นมากมายหลายด้านล้วนแต่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมของมนุษย์ทุกเพศทุกวัยทั้งสิ้นไม่ว่าแต่เด็กเล็ก ๆ ที่เป็นวัยที่ต้องได้รับการดูแลเอาใจใส่อย่างจริงจัง ซึ่งเป็นวัยที่เหมาะสมในการพัฒนาให้เกิดความพร้อมทั้งด้านความรู้และปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้เป็นผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคต หากมีการพัฒนาอย่างถูกวิธีและเป็นระบบ ปฐมวัยเป็นวัยเริ่มต้นของชีวิตและพัฒนาการในทุกด้านเป็นฐานรากที่สำคัญสำหรับพัฒนาการในช่วงวัยต่อ ๆ ไป เด็กในวัยนี้จึงเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งของประเทศ เด็กปฐมวัยที่ได้รับการดูแลอย่างเหมาะสมตามช่วงวัยจะสามารถเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีมีคุณภาพและจะเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติต่อไปในอนาคต ดังคำกล่าวของเฮกแมน (Heckman) นักเศรษฐศาสตร์รางวัลโนเบล กล่าวว่า “การลงทุนในเด็กปฐมวัยเป็นการลงทุนเพื่อพัฒนาทุนมนุษย์ที่ได้ผลลัพธ์และผลตอบแทนคุ้มค่ามากที่สุด โดยเฉพาะกลุ่มเด็กด้อยโอกาสจากครอบครัวยากจน ช่วงปฐมวัย (อายุ 0-5 ปี) เป็นช่วงวัยแห่งการเจริญเติบโตและมีความสำคัญที่สุดในการวางรากฐานสำหรับชีวิตของมนุษย์ พัฒนาการของเด็กปฐมวัยจะรวดเร็วกว่าช่วงวัยอื่น ตั้งแต่พัฒนาการทางร่างกาย จิตใจ อูปีนิสัย สติปัญญา ภาษา และความคิดสร้างสรรค์ ทักษะที่ก่อร่างขึ้นในเด็กปฐมวัย โดยเฉพาะทักษะทางความคิด อาทิ ความเอาใจใส่ แรงบันดาลใจ การควบคุมตนเองและการเข้าสังคม จะต่อยอดและหนุนเสริมกันอย่างมีพลวัต อูปีนิสัยเหล่านี้จะช่วยเปลี่ยนความรู้เชิงวิชาการ (knowledge) ให้กลายเป็นความรู้เชิงปฏิบัติการ (know-how) เด็กที่ได้รับการส่งเสริมให้เติบโตอย่างเต็มศักยภาพตั้งแต่ช่วงปฐมวัย จะประสบความสำเร็จในการเรียนและการทำงานได้ง่ายและเร็วขึ้น เฮกแมน เน้นว่า พัฒนาการช่วงปฐมวัยเป็นอิฐก้อนแรกที่สำคัญต้องลงทุนอย่างเร็วที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ (สำนักงานกสศ, ทุนชีวิตเด็กปฐมวัย การลงทุนที่ไม่มีวันขาดทุน, เข้าถึงเมื่อ 28 มีนาคม 2565 เข้าถึงได้จาก <https://www.eef.or.th/invest-in-early-childhood-development/>)” ดังนั้น การพัฒนาเด็กปฐมวัยจึงเป็นรากฐานที่มีผลต่อคุณภาพและประสิทธิภาพของคนตลอดชีวิตและเป็นการลงทุนที่คุ้มค่าที่สุด กล่าวคือ เด็ก เยาวชนและผู้ใหญ่ที่มีสุขภาพดีมีความสามารถเรียนรู้ ทำงานได้เก่งและเป็นพลเมืองดีที่จะนำสู่ความสำเร็จในสังคมที่ท้าทายในยุคนิวอร์มัลที่ต้องได้รับโอกาสการพัฒนาอย่างรอบด้านในช่วงปฐมวัย (คณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ, มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ, 2562) การจัดการศึกษาปฐมวัยในประเทศไทยมีรูปแบบและกระบวนการจัดไปเป็นไปตามลักษณะของหน่วยงานซึ่งปัจจุบันมีทั้งภาครัฐและเอกชน มีวัตถุประสงค์ในการให้บริการที่หลากหลายโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ

การศึกษาขั้นพื้นฐาน มีวัตถุประสงค์เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับเด็กมุ่งเน้นส่งเสริมพัฒนาการและความพร้อมของเด็กเป็นสำคัญ(กุลลียา ตันติพาลาจิรา, รูปแบบการสอนเด็กปฐมวัย, 2551)

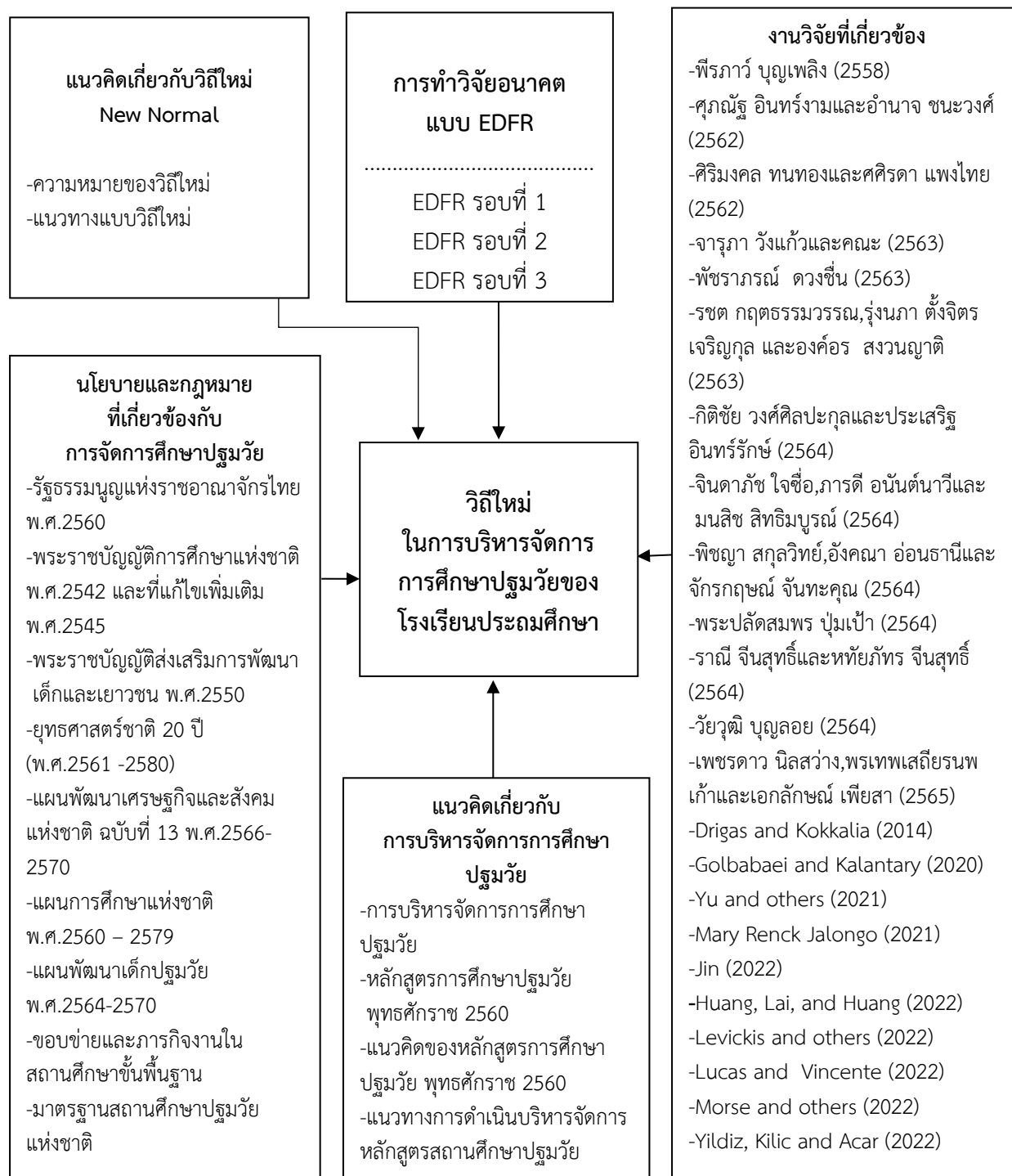
จะเห็นได้ว่าการจัดการศึกษาปฐมวัยจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะถ้าเด็กในวัยนี้ถ้าได้รับการส่งเสริมและพัฒนาแบบองค์รวมที่มีคุณภาพ เต็มศักยภาพ ถูกต้องและเหมาะสมตามจุดหมายของหลักสูตร ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐาน โรงเรียนมีการบริหารจัดการเป็นไปตามมาตรฐานสถานศึกษาปฐมวัยและได้รับการรับรองคุณภาพการศึกษาจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน) ก็จะทำให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง(Stakeholders)ให้การยอมรับและส่งบุตรหลานเข้ามาเรียนในโรงเรียนส่งต่อไปยังระดับการศึกษาที่สูงขึ้นที่มีคุณภาพอย่างต่อเนื่องทุกระดับก็จะทำให้ผู้สำเร็จการศึกษามีคุณภาพทำให้สังคมมีคุณภาพตามไปด้วย ถึงแม้จะต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของโลกในหลากหลายมิติก็ตาม

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

เพื่อทราบวิถีใหม่ในการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนประถมศึกษา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “วิธีใหม่ในการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนประถมศึกษา” มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบวิธีใหม่ในการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนประถมศึกษา ใช้เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research)

ผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 21 คน โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย และระเบียบวิธีการวิจัย ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยนี้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ถูกต้องตามระเบียบวิธีการวิจัยและบรรลุลักษณะประสงค์ของการวิจัยที่ได้กำหนดไว้ ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการจัดเตรียมโครงการวิจัย ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย และขั้นตอนการรายงานผลการวิจัย ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การจัดเตรียมโครงการวิจัย

ผู้วิจัยจัดเตรียมโครงการวิจัยโดยการศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ตำรา ข้อมูล สถิติ ผลงานวิจัย บทความวิชาการ วารสาร ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับวิถีใหม่ในการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนประถมศึกษาและเทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ จากนั้นนำมาจัดทำโครงการวิจัย กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ปรับแก้โครงร่างงานวิจัยตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วเสนอขออนุมัติโครงการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากรเพื่อดำเนินการทำการวิจัยในขั้นต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยเพื่อตอบคำถามการวิจัย วิถีใหม่ในการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนประถมศึกษา ผู้วิจัยใช้เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) โดยกำหนดลำดับขั้นตอนวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้ เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR โดยการใช้การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured interview) และแบบสอบถามความคิดเห็นกับผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญจำนวน 21 คน ประกอบด้วย กลุ่มที่ 1 กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในระดับนโยบายและนักวิชาการในมหาวิทยาลัย จำนวน 7 คน กลุ่มที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญในการจัดการศึกษาในระดับเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 7 คน กลุ่มที่ 3 ผู้เชี่ยวชาญในการจัดการศึกษาในระดับสถานศึกษา จำนวน 7 คน ซึ่งจากการศึกษาของแมคมิลแลน (Macmillan) พบว่า เมื่อมีผู้เชี่ยวชาญตั้งแต่ 17 คนขึ้นไป ค่าความคลาดเคลื่อนจะมีน้อยที่สุดมีค่าเท่ากับ 0.02 (Macmillan, The Delphi Technique, 1971) แล้วนำข้อมูลที่ได้อามาวิเคราะห์ สังเคราะห์และแปลผลการวิจัยซึ่งจะทำให้ทราบวิถีใหม่ในการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนประถมศึกษา ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

การทำ EDFR รอบที่ 1 เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญโดยใช้การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured interview) ซึ่งการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง สิ่งที่ผู้วิจัยดำเนินการก่อนการสัมภาษณ์ คือ การเตรียมหัวข้อคำถามในลักษณะคำถามปลายเปิดที่มีค่าสำคัญที่ต้องการ มีความยืดหยุ่นสามารถปรับเปลี่ยนถ้อยคำให้สอดคล้องกับผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยแต่ละคนและสถานการณ์การสัมภาษณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป พร้อมกับการเปรียบเทียบข้อมูลจากผู้มีส่วนร่วม ในการวิจัยหลายๆคน พร้อมกับความเข้าใจลึกซึ้งในประสบการณ์ของแต่ละคนแล้วนำข้อมูลที่ได้อามาวิเคราะห์ และสังเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Synthesis) และพัฒนาเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) เพื่อใช้เก็บข้อมูลการทำ EDFR รอบที่ 2

การทำ EDFR รอบที่ 2 เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดิม โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็น (Opinionnaire) แล้วนำข้อมูลที่ได้อามาวิเคราะห์หาค่ามัธยฐาน (Median)

ฐานนิยม (Mode) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) ของแต่ละข้อคำถาม ซึ่งเกณฑ์การพิจารณาความเป็นไปได้ของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุดและมาก (ค่ามัธยฐาน 3.50 ขึ้นไป) และมีความสอดคล้องกัน (ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับหรือน้อยกว่า 1.50) โดยพิจารณาความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญว่ามีความเป็นเอกพันธ์ (Homogeneity) หรือมีความสอดคล้องกัน (Consensus) ครอบคลุมเรื่องที่ต้องการศึกษามากพอแล้ว จึงหยุดการทำ EDFR เพียงแค่ในรอบที่ 2 ไม่ต้องทำ EDFR ในรอบที่ 3 แล้วนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาสรุปและนำเสนอในรูปของคำบรรยาย โดยสรุปวิธีใหม่ในการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนประถมศึกษา

ขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการวิจัย

ผู้วิจัยรวบรวมผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ จากนั้นจัดทำรายงานผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์เพื่อนำเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้อง ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องตามที่คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เสนอแนะ จัดพิมพ์รายงานและส่งรายงานผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์ต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อขออนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษาต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการวิจัย ดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interview) ใช้ในการทำ EDFR รอบที่ 1 เป็นคำถามปลายเปิดเพื่อสัมภาษณ์กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 21 คน

2. แบบสอบถามความคิดเห็น (Opinionnaire) แบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ใช้ในการทำ EDFR รอบที่ 2 เพื่อสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ กลุ่มเดิมจากรอบที่ 1 ระดับค่าคะแนนของช่วงน้ำหนักมีความหมาย ดังต่อไปนี้

ระดับ 5 หมายถึง เห็นด้วยกับวิธีใหม่ในการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนประถมศึกษา มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 5 คะแนน

ระดับ 4 หมายถึง เห็นด้วยกับวิธีใหม่ในการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนประถมศึกษา มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 4 คะแนน

ระดับ 3 หมายถึง เห็นด้วยวิธีใหม่ในการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนประถมศึกษา มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 3 คะแนน

ระดับ 2 หมายถึง เห็นด้วยกับวิธีใหม่ในการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนประถมศึกษา มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 2 คะแนน

ระดับ 1 หมายถึง เห็นด้วยกับวิธีใหม่ในการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนประถมศึกษา มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 1 คะแนน

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทราบวิถีใหม่ การบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนประถมศึกษา โดยใช้เทคนิคการวิจัยแบบ EDFR ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลรอบที่ 1 ติดต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อสัมภาษณ์ด้วยตนเอง ใช้แบบ สัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured interview) เพื่อทราบวิถีใหม่ในการบริหารจัดการ การศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนประถมศึกษาที่ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญคาดว่าจะเป็นไปได้ เหมาะสม และหรือควรจะเป็นไปได้

2. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และสังเคราะห์เป็นประเด็นต่าง ๆ ในทุกประเด็นที่กลุ่ม ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญได้ให้ความคิดเห็น เพื่อนำประเด็นเหล่านั้นมาสร้างแบบสอบถามความ คิดเห็น (Opinionnaire) ใช้ในการเก็บข้อมูลในการทำ EDFR รอบที่ 2

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลรอบที่ 2 นำแบบสอบถามความคิดเห็น (Opinionnaire) ไป สอบถามผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาประเมินค่าโอกาส ความเป็นไปได้และหรือควรจะเป็น ในประเด็นต่าง ๆ ที่ได้จากการสัมภาษณ์โดยผู้วิจัยสร้างแบบสอบถาม จากนั้นนำส่งแบบสอบถาม ไปให้ผู้ให้ข้อมูลทางไปรษณีย์หรือช่องทางที่สามารถติดต่อได้เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลยืนยันคำตอบ ในกรณีที่ ผู้ให้ข้อมูลไม่ตอบกลับภายใน 2 สัปดาห์ ให้ถือว่าผู้ให้ข้อมูลยืนยันตามความเห็นเดิม

4. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามความคิดเห็นมาวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อหาค่ามัธยฐาน (Median) ค่าฐานนิยม (Mode) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) จากนั้น ตรวจสอบความเป็นไปได้ระดับมากขึ้นไป กล่าวคือ ค่ามัธยฐานที่ 3.5 ขึ้นไปและพิจารณาความ สอดคล้องของคำตอบโดยพิจารณาจากค่าพิสัยควอไทล์ ไม่เกิน 1.5 ถ้าพิจารณาความคิดเห็นของกลุ่ม ผู้เชี่ยวชาญว่ามีความเป็นเอกภาพหรือมีความสอดคล้องกัน ครอบคลุมเรื่องที่ต้องการศึกษามาก เพียงพอแล้ว ก็สามารถหยุดทำการ EDFR เพียงรอบที่ 2 ไม่ต้องทำ EDFR รอบที่ 3

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จาก ผู้เชี่ยวชาญเพื่อทราบวิถีใหม่ในการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนประถมศึกษา โดยใช้ เทคนิคการวิจัยนาคแบบ EDFR ดังนี้

1. ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง ในการทำ EDFR รอบที่ 1 ใช้การ วิเคราะห์และสังเคราะห์เนื้อหา

2. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามความคิดเห็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ สำหรับรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญในการทำ EDFR รอบที่ 2 ใช้การหาค่ามัธยฐาน (Median) ค่าฐานนิยม (Mode) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) โดยใช้โปรแกรม คอมพิวเตอร์สำเร็จรูป แปลผลตามเกณฑ์ค่าคะแนนกลาง (Mid-Point) ดังนี้

2.1 ค่ามัธยฐาน (Median : Mdn) คือ ค่ากลางของข้อมูลที่อยู่ตรงกลางของข้อมูล ค่ามัธยฐาน 4.50 – 5.00 หมายถึงเห็นด้วยกับวิถีใหม่ในการบริหารจัดการ การศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนประถมศึกษาข้อนี้มากที่สุด

ค่ามัธยฐาน 3.50 – 4.49 หมายถึงเห็นด้วยกับวิถีใหม่ในการบริหารจัดการ การศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนประถมศึกษา

ค่ามัธยฐาน 2.50 – 3.49 หมายถึงเห็นด้วยกับวิธีใหม่ในการบริหารจัดการ
การศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนประถมศึกษาปานกลาง

ค่ามัธยฐาน 1.50 – 2.49 หมายถึงเห็นด้วยกับวิธีใหม่ในการบริหารจัดการ
การศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนประถมศึกษาน้อย

ค่ามัธยฐาน 1.00 – 1.49 หมายถึงเห็นด้วยกับวิธีใหม่ในการบริหารจัดการ
การศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนประถมศึกษาน้อยที่สุด

2.2 ค่าฐานนิยม (Mode : Mo) คือ ค่าความถี่ของระดับคะแนนจาก 1 – 5 ของแต่ละข้อระดับคะแนนใดที่มีค่าความถี่มากที่สุด ถือเป็นค่าฐานนิยมของข้อนั้น ในกรณีข้อใดมีความถี่สูงสุดของระดับคะแนนเท่ากันและระดับคะแนนนั้นอยู่ติดกัน จะถือเอาค่ากลางระหว่างคะแนนทั้งสองเป็นฐานนิยมของข้อนั้น ส่วนกรณีข้อใดความถี่สูงสุดของระดับคะแนนเท่ากันและระดับคะแนนไม่อยู่ติดกันจะถือเอาระดับคะแนนทั้งสองนั้นเป็นฐานนิยมของข้อนั้น นำค่าฐานนิยมที่คำนวณได้มาหาค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างค่ามัธยฐานกับค่าฐานนิยม โดยผลต่างต้องมีค่าไม่เกิน 1 จึงถือว่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อนั้นมีความสอดคล้องกัน

2.3 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ได้จากการคำนวณหาค่าความแตกต่างของควอไทล์ที่ 1 และควอไทล์ที่ 3 ($Q_1 - Q_3$) ถ้าค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ที่คำนวณได้มีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.50 แสดงว่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีความสอดคล้องกัน ถ้าค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ที่คำนวณได้ในแต่ละข้อความถี่ค่ามากกว่า 1.50 แสดงว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นแต่ละข้อไม่สอดคล้องกัน

เกณฑ์การสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำคำตอบในรอบสุดท้ายของการวิจัยที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุดและมาก (ค่ามัธยฐานเท่ากับ 3.50 ขึ้นไป) และมีความสอดคล้องกัน (ค่าพิสัยควอไทล์น้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.50) มาสรุปเป็นผลการวิจัยจะทำให้ได้วิธีใหม่ในการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนประถมศึกษาแล้วนำผลที่ได้มาสังเคราะห์เพื่อจัดทำเป็นวิธีใหม่ในการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนประถมศึกษา

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาวิธีใหม่ในการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนประถมศึกษาการทำ EDRF รอบที่ 1

เพื่อทราบวิธีใหม่ในการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนประถมศึกษา ผู้วิจัยใช้เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDRF (Ethnographic Delphi Futures Research) โดยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 กลุ่ม ที่ใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) รวมจำนวนทั้งสิ้น 21 คน ด้วยแบบสัมภาษณ์ไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interview) ที่ได้มาจากการศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับวิธีใหม่ในการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนประถมศึกษา จากเอกสาร ตำรา บทความ เว็บไซต์ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งภายในประเทศและต่างประเทศแล้วนำมาสอบถามความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ โดยมุ่งประเด็นเกี่ยวกับวิธีใหม่ในการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนประถมศึกษา ผู้วิจัยได้นำเสนอความคิดเห็นของจากการสัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญเป็นรายบุคคลทั้ง 21 คนตามลำดับ

2. ผลการศึกษาวิถีใหม่ในการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียน ประถมศึกษา การทำ EDR รอบที่ 2

วิถีใหม่ในการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนประถมศึกษา ประกอบด้วย 6 ด้าน 82 ประเด็น สรุปได้ดังนี้

ด้านที่ 1 ด้านการกำหนดนโยบายและการวางแผน ประกอบด้วย 10 ประเด็น ได้แก่ 1) มีนโยบาย แผนและมาตรการรองรับการจัดการศึกษาในวิถีใหม่ที่ชัดเจนและทันต่อสถานการณ์ 2) มีการบริหารจัดการที่ยืดหยุ่น ปรับเปลี่ยนไปตามสภาพปัญหาหรือสถานการณ์ตามบริบทของโรงเรียน 3) มีความเป็นเอกภาพทางนโยบาย มาตรการที่เป็นแบบเดียวกันในการบริหารจัดการ 4) สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายแนวทางการจัดการศึกษาวิถีใหม่ให้แก่ครู เด็ก ผู้ปกครองที่ชัดเจนและทันสถานการณ์ 5) มีการวางระบบการประกันคุณภาพ กระบวนการประกันคุณภาพภายในที่ดีและมีประสิทธิภาพ 6) มีการสร้างวัฒนธรรมใหม่ในการใช้ชีวิตในโรงเรียน 7) พัฒนาระบบโครงสร้าง การบริหารจัดการ การดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและคล่องตัว 8) มีระบบการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล นำผลมาปรับปรุงแก้ไขพัฒนา 9) ออกแบบรูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัยอย่างเป็นระบบ 10) มีมาตรการระดับสถานศึกษาครอบคลุมทุกมิติ

ด้านที่ 2 ด้านการจัดการบุคลากร ประกอบด้วย 16 ประเด็น ได้แก่ 1) สร้างขวัญ กำลังใจในการทำงานให้กับบุคลากรในโรงเรียน 2) ส่งเสริมให้บุคลากรมีความพร้อมที่จะทำงานในทุกที่ทุกเวลา 3) สรรหาบุคลากรที่มีศักยภาพมาปฏิบัติงานในสถานศึกษา 4) ออกแบบแนวทางการปฏิบัติงานให้บุคลากรมาปฏิบัติหน้าที่ตามความจำเป็นเพื่อลดความเสี่ยงให้กับบุคลากร 5) พัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพสูงสุดในการทำงานด้านต่าง ๆ ในการดำรงชีวิตแบบวิถีใหม่ 6) ส่งเสริมให้บุคลากรทุกคนรับการฉีดวัคซีนและการตรวจ ATK ตามมาตรการของกระทรวงศึกษาธิการ 7) มีการแบ่งภาระงาน หน้าที่ ความรับผิดชอบให้บุคลากรอย่างชัดเจน 8) สนับสนุนให้บุคลากรมีการรวมกลุ่มตามกระบวนการ PLC พัฒนาให้เป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 9) พัฒนาบุคลากรทุกประเภทให้เกิดความเชี่ยวชาญด้านการผลิตสื่อ เทคโนโลยีรูปแบบต่าง ๆ 10) บุคลากรมีการพัฒนาตนเองให้มีความสามารถคัดกรองโรค การป้องกัน การรักษาเบื้องต้นอย่างสม่ำเสมอ 11) มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบการปฏิบัติงานของบุคลากรทุกฝ่ายให้เป็นไปตามมาตรการอย่างเคร่งครัด 12) ปรับเปลี่ยนระบบความคิด (Mindset) ของบุคลากรในการจัดประสบการณ์ที่เข้าถึงเด็กในรูปแบบที่หลากหลาย 13) อบรม สร้างความเข้าใจให้กับบุคลากรทุกคนมีความรู้เกี่ยวกับวิถีใหม่และนำไปถ่ายทอดให้กับนักเรียน ผู้ปกครอง ครอบครัว ชุมชน สังคมด้วยวิธีการที่เหมาะสม 14) บุคลากรทุกคนปฏิบัติตามมาตรการอย่างเคร่งครัดเป็นแบบอย่างแก่เด็ก 15) สร้างความตระหนักให้บุคลากรคำนึงถึงความปลอดภัยในการมาปฏิบัติงาน 16) สร้างความตระหนักร่วมกันของบุคลากรในการปฏิบัติตนภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคในการป้องกันตนเองและส่วนรวม

ด้านที่ 3 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัยของสุขอนามัย ประกอบด้วย 16 ประเด็น ได้แก่ 1) จัดพื้นที่การเรียนรู้ที่คำนึงถึงความปลอดภัยเป็นลำดับแรก 2) ทำสัญลักษณ์การเว้นระยะห่างทางสังคม ตั้งเครื่องวัดอุณหภูมิ เจลหรือสเปรย์แอลกอฮอล์ หน้ากากอนามัยสำรองตามจุดสำคัญและมุมต่าง ๆ 3) มีการจัดทำแผนเผชิญเหตุ กำหนดผู้รับผิดชอบพร้อมทั้งมีการฝึกซ้อมแผนเผชิญเหตุและการส่งต่อ 4) ทำความสะอาดวัสดุ อุปกรณ์ มุมประสบการณ์ก่อนและหลังใช้ทุกครั้ง 5) จัดสภาพแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ที่ปลอดภัย ให้มีอากาศถ่ายเทได้ดีและเอื้อต่อการพัฒนาการของเด็กใน

โรงเรียนตามมาตรการของกระทรวงศึกษาธิการกับกระทรวงสาธารณสุข 6) จัดทำป้ายนิเทศ คำชี้แจง ขั้นตอนการปฏิบัติ ประชาสัมพันธ์ตามบริเวณสถานศึกษา 7) มีการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่ เน้นความปลอดภัยทุกพื้นที่ 9) มีบุคลากรปฏิบัติงานด้านกายภาพสภาพแวดล้อม ภูมิทัศน์ สิ่งแวดล้อม และงานจัดการขยะและของเสียอันตราย 10) มีสภาพแวดล้อมทางเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการจัด ประสบการณ์วัสดุ อุปกรณ์ สะอาดปลอดภัยและเพียงพอกับจำนวนเด็ก 11) จัดอุปกรณ์ให้เด็กทำ กิจกรรมเป็นรายบุคคลไม่ใช่ของเล่น สื่อและอุปกรณ์ร่วมกัน 12) จัดสิ่งแวดล้อมตามเกณฑ์ตัวชี้วัดของ กระทรวงสาธารณสุข 13) มีการฉีดพ่นยาฆ่าเชื้อหลังเลิกเรียนทุกวัน 14) มีข้อมูล วิธีการ แนวทาง สื่อ รูปแบบต่าง ๆ สร้างการรับรู้การปฏิบัติตนในการดูแลตนเอง 15) กำหนดข้อตกลงที่ชัดเจนในพื้นที่จัด กิจกรรมการเรียนรู้ 16) สนับสนุน/จัดหาอุปกรณ์สำหรับทำความสะอาด เช่น สบู่ล้างมือ เจล แอลกอฮอล์หรือหน้ากากอนามัยไว้สำรองสำหรับเด็กที่ไม่เตรียมมาโรงเรียน 17) จัดหาหรือสร้าง นวัตกรรม หรือแพลตฟอร์มสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก

ด้านที่ 4 ด้านการมีส่วนร่วมของของครอบครัวและชุมชน ประกอบด้วย 13 ประเด็น ได้แก่ 1) เชิญเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและให้ความรู้กับเด็ก 2) เชิญ ผู้ปกครองมาร่วมประชุมรับรู้ในรูปแบบของกิจกรรมแบบวิถีใหม่ 3) ส่งเสริมให้ครอบครัว ชุมชน ผู้ปกครอง เข้ามามีส่วนร่วมเป็นภาคีเครือข่ายช่วยเหลือโรงเรียนในการดำเนินโครงการและกิจกรรม ของโรงเรียน ทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติ 4) มีการมอบหมายภาระงานให้ผู้ปกครองจัดการ เรียนแบบวิถีใหม่ให้กับบุตรหลานทำกิจกรรมชิ้นงานที่บ้านภายใต้มาตรการอย่างเคร่งครัด 5) เปิด โอกาสให้ชุมชนและผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนให้บ่อยครั้งขึ้น 6) สร้างความรู้ ความ เข้าใจให้ผู้ปกครองมีทักษะการใช้เครื่องมือ/สื่อออนไลน์เพื่อนำไปใช้สอนหรือเรียนรู้ร่วมกับเด็กที่บ้าน 7) ส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาศักยภาพเด็กขณะเรียนรู้อยู่ที่บ้านร่วมกับเด็ก 8) สร้าง ความเข้าใจให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมดูแลเด็กทั้งที่บ้านและโรงเรียนในรูปแบบที่เน้นความปลอดภัย ควบคู่กับพัฒนาการของเด็ก 9) เปลี่ยนผู้ปกครองเป็นผู้ช่วยครูหรือเป็นครูบ้านช่วยจัดประสบการณ์ให้ เด็ก เปลี่ยนบ้านเป็นโรงเรียนมีการทำกิจกรรมร่วมกัน 10) สร้างความตระหนักรู้ถึงความสำคัญของ ครอบครัวและชุมชนจะต้องเข้าร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผลในการจัดการศึกษาของลูกหลานของ ตนเอง 11) ผู้ปกครองให้ความร่วมมือกับครูปรับบทบาทมาเป็นครูผู้สอนในช่วงสถานการณ์การแพร่ ระบาดของโรคติดเชื้อ 12) ผู้ปกครองมีส่วนร่วมติดตามความก้าวหน้า แลกเปลี่ยนความคิดเห็น แจ้ง ปัญหาหรือความเปลี่ยนแปลงด้านพัฒนาการของเด็กให้กับครู 13) ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการวัดและ ประเมินผลร่วมกับครู (Formative Evaluation) และนำผลการประเมินมาวิเคราะห์เพื่อปรับปรุง แก้ไข พัฒนา

ด้านที่ 5 ด้านการออกแบบหลักสูตรและการจัดประสบการณ์ ประกอบด้วย 11 ประเด็น ได้แก่ 1) ปรับปรุงหลักสูตรที่สอดคล้องกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อและ พัฒนาการของเด็กตามวัย 2) ยึดหลักการของปฐมวัยเลือกจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการได้ครบ 4 ด้าน 3) มีคู่มือ แนวทางไปใช้ในการจัดกิจกรรมให้ผู้ปกครองนำไปใช้สอนเด็กที่บ้าน 4) ออกแบบการ จัดประสบการณ์ตามมาตรฐานของหลักสูตรและจัดตารางประสบการณ์ที่ยืดหยุ่นตามสถานการณ์ 5) ออกแบบกิจกรรมที่มีความยืดหยุ่นสูงและสร้างสรรค์เหมาะสมกับเด็กที่มีความแตกต่างระหว่าง บุคคล 6) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครองจัดประสบการณ์และออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บ้าน (Home-Based Learning) ตามความพร้อมและความแตกต่างของแต่ละครอบครัว 7) เปลี่ยนบทบาท ผู้ปกครองให้เป็นพ่อครู แม่ครูที่บ้านและให้ครูผู้สอนที่โรงเรียนคอยเป็นผู้แนะนำ(เป็นโค้ช)

8) ออกแบบกิจกรรมและพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้เหมาะสมกับสถานการณ์ระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครอง 9) จัดทำคู่มือหรือแนวการจัดประสบการณ์ประจำวันส่งให้ผู้ปกครองเป็นรายสัปดาห์หรือตามระยะเวลาที่เหมาะสม 10) เปลี่ยนกิจกรรมกลุ่มเป็นชุดกิจกรรมให้เด็กได้ทำร่วมกับครอบครัวและปรับวิธีการสอนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ 11) มีการสื่อสารกับผู้ปกครองในรูปแบบของกระบวนการ PLC ผ่านระบบ Application Zoom, Microsoft Teams, Google meet, Line ฯลฯ แลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อหาแนวทางแก้ไข ปรับปรุง พัฒนาและรายงานให้ผู้เกี่ยวข้องทราบต่อไป

ด้านที่ 6 ด้านการส่งเสริมพัฒนาการอย่างรอบด้าน ประกอบด้วย 16 ประเด็น ได้แก่

1) วิเคราะห์พัฒนาการของเด็กว่ามีข้อบกพร่องหรือสมบูรณ์ในด้านใดก่อนเติมเต็มให้กับเด็ก 2) วิเคราะห์แบบประเมินพัฒนาการและออกแบบการจัดประสบการณ์ให้เด็กมีพัฒนาการรอบด้านอย่างเต็มศักยภาพ 3) จัดหา จัดทำสื่อ คลิปวิดีโอหรือ set box พร้อมคำอธิบายที่ง่ายต่อการใช้งานส่งให้ผู้ปกครองศึกษาประกอบการทำกิจกรรมและช่วยแนะนำให้กับเด็ก 4) ครูจัดกิจกรรมให้เด็กเคลื่อนไหวร่างกายตามคลิปวิดีโอหรือเพลงและทำท่าทางประกอบ หรือเล่นเครื่องเล่นพัฒนากล้ามเนื้อเล็กและกล้ามเนื้อใหญ่ ตลอดจนพัฒนาสายตาให้สัมพันธ์กับการเคลื่อนไหวและปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ของโรคติดเชื้อ 5) ครูจัดประสบการณ์ให้เด็กเรียนรู้ผ่านช่องทางที่หลากหลายผสมผสานโดยใช้โครงการหรือปัญหาเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมทักษะทางด้านสติปัญญา การใช้ภาษา การสื่อสารหรือแบบเรียนสำเร็จรูป 6) ครูจัดกิจกรรมเล่านิทานออนไลน์ทุกวันก่อนทำกิจกรรมพัฒนาสติปัญญาภาษาโดยให้เด็กมีส่วนร่วมในการตอบคำถามแสดงความคิดเห็น มีเกมการละเล่น การเล่าเรื่อง การบันทึก การจำภาพวาด ปริศนาคำทายเพื่อส่งเสริมการอ่าน 7) ครูสอนให้เด็กรู้ผลกระทบและการป้องกันตนเองในวิธีการต่าง ๆ และตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสังคม มีความอดทนและสามารถดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่นโดยปลอดภัยจากโรคติดเชื้อ 8) ครูจัดกิจกรรมส่งเสริมให้เด็กอารมณ์ดี มีความสุข สนุกสนานเพลิดเพลินและเรียนรู้จากการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่เช่น การชมพิพิธภัณฑ์เสมือนจริง (Virtual Museum) การท่องเที่ยวพิพิธภัณฑ์ออนไลน์ (Virtual Exhibition) และการเข้าชมแกลอรีชื่อดังต่าง ๆ (Virtual Gallery) เป็นต้น 9) ครูจัดประสบการณ์ให้เด็กได้เรียนรู้ปฏิบัติตัวอย่างไรเมื่ออยู่ในสังคมที่มีการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อ 10) ผู้ปกครองช่วยปลูกฝังให้เด็กสามารถสื่อสารบอกความต้องการของตนเองจากการเฝ้าระวังภายใต้สถานการณ์ของโรคระบาด 11) ผู้ปกครองจัดกิจกรรมให้เด็กเกิดการเรียนรู้ภายใต้สถานการณ์ที่กำหนดโดยใช้ครอบครัวเป็นฐานในการเรียนรู้ร่วมกันกับโรงเรียน 12) จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมเด็กให้นำเสนอ เล่าเรื่อง ตอบ ระหว่างผู้ปกครองกับเด็กหรือครู ผ่านสื่อโซเชียล (Social) ที่เด็กสนใจและสนุกสนาน 13) จัดประสบการณ์โดยใช้สื่ออุปกรณ์สลับกันมาเรียน Onsite/Online โดยให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมและมีการเยี่ยมบ้านหรือนิเทศทางออนไลน์ (Online) 14) สอนให้เด็กรู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเอง การรับผิดชอบต่อสังคมในการอยู่ร่วมกัน การเข้าใจการปฏิบัติตามกฎกติกา ดำเนินชีวิตภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อ 15) ส่งเสริมให้มีการสร้างนวัตกรรมหรือวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการรอบด้านการเรียนรู้แบบวิถีใหม่

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ มีประเด็นสำคัญที่ค้นพบจากวิถีใหม่ในการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนประถมศึกษา ประกอบด้วย 6 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการกำหนดนโยบาย

และการวางแผน 2) ด้านการจัดการบุคลากร 3) ด้านการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัยของ
สุขอนามัย 4) ด้านการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน 5) ด้านการออกแบบหลักสูตรและการจัด
ประสบการณ์ 6) ด้านการส่งเสริมพัฒนาการอย่างรอบด้าน ผู้วิจัยมีความเห็นว่าแนวทางวิถีใหม่ในการ
บริหารจัดการการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนประถมศึกษาทั้ง 6 ด้าน มีความเหมาะสม ทั้งนี้เป็นเพราะ
การบริหารงานขององค์กรไม่ว่าหน่วยงานใด ๆ หากมีกำหนดนโยบายและมีการวางแผนที่ดีก็ช่วยให้
การบริหารจัดการมีโอกาสประสบความสำเร็จได้ง่ายขึ้น เพราะบุคลากรหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง จะได้
รับทราบพร้อมนำไปปฏิบัติได้ง่ายขึ้น โดยมีการจัดการบุคลากรที่เป็นระบบตั้งแต่กระบวนการสรรหา
การมอบหมายงาน การสร้างขวัญกำลังใจ การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ มีความพร้อม
มีศักยภาพในการปฏิบัติงาน ส่วนเรื่องของการจัดสภาพแวดล้อมถือเป็นเรื่องสำคัญที่สถานศึกษาต้อง
ให้ความสำคัญเพราะการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้จะช่วยให้เด็กเกิดความรู้สึกที่ดีต่อการ
เรียนรู้และเกิดพัฒนาการที่ต้องการให้เกิดขึ้นในตัวเด็ก นอกจากนี้จะต้องจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการ
เรียนรู้ของเด็กแล้วยังต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของสุขอนามัยของเด็กด้วยเพราะเด็กปฐมวัยจะมี
พัฒนาการตามวัยที่ดีหรือไม่นั้น การดูแลสุขภาพและสุขอนามัยก็จัดว่าเป็นสิ่งสำคัญที่ส่งผลต่อ
พัฒนาการเด็กปฐมวัยด้วยเช่นกัน เนื่องจากในช่วงปฐมวัย ตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุ 5 ขวบนั้น เป็น
ช่วงระยะเวลาที่เด็กมีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วมาก และถือว่าเป็นช่วงเวลาทองสำหรับการสร้าง
พื้นฐานชีวิตและจิตใจของคนเรา อีกทั้งในช่วงวัยนี้สมองของเด็กจะมีการเจริญเติบโตสูงสุดด้วยเช่นกัน
คุณครูควรจัดสถานที่ให้เด็กได้ทำกิจกรรมให้เหมาะสม โดยจะต้องเป็นสถานที่โล่งกว้าง บรรยากาศ
จะต้องมีอากาศถ่ายเทได้สะดวก และจะต้องคำนึงถึงความปลอดภัยเป็นหลัก การมีส่วนร่วมของครอบครัว
และชุมชน ถือเป็นเรื่องสำคัญมากในปัจจุบันโดยเฉพาะด้านการศึกษาของบุตรหลานของตนเองที่
หน่วยงานการศึกษาทุกระดับได้เปิดโอกาสให้ครอบครัวและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในหลากหลาย
รูปแบบแตกต่างกันตามความเหมาะสม อาทิ เข้าร่วมกิจกรรม ร่วมเป็นกรรมการวางแผนงาน
โครงการกิจกรรมของโรงเรียน ร่วมเป็นวิทยากรหรือภูมิปัญญาให้ความรู้ ร่วมเป็นคุณครูสอนลูกที่บ้าน
ร่วมเป็นผู้ประเมินผลงาน ผลการเรียนรู้ของเด็ก ๆ ที่บ้านและรับทราบผลการเรียนของบุตรหลานของ
ตนเอง การออกแบบหลักสูตรและการจัดประสบการณ์ ที่ต้องยึดหลักการ ปรัชญาของการศึกษา
ปฐมวัย ที่จะต้องดำเนินการให้เด็กได้มีพัฒนาการครบทั้ง 4 ด้าน และพร้อมที่จะปรับปรุงหลักสูตรและ
แนวการจัดประสบการณ์ให้มีความเหมาะสม ยืดหยุ่น ปรับเปลี่ยนไปให้เหมาะสมกับความแตกต่าง
ของบุคคลและสถานการณ์ที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และมีความพยายามที่จะสร้าง
นวัตกรรมหรือวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศเพื่อนำมาใช้ในการส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการรอบด้านในการ
เรียนรู้แบบวิถีใหม่ จากแนวทาง แนวปฏิบัติ ที่กล่าวมาข้างต้นล้วนแต่สอดคล้องกับ
กระทรวงศึกษาธิการที่กำหนดกรอบของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ทั้งสิ้น ซึ่ง
สถานศึกษาสามารถนำลงสู่การปฏิบัติได้จริงที่จะนำไปบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษา
ที่รับผิดชอบได้ดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการ
กำหนดเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัยของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้สอนระดับ
ปฐมวัย พ่อแม่หรือผู้ปกครองเด็กปฐมวัย ชุมชน/ท้องถิ่นและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ซึ่งมีบทบาทสำคัญใน
การดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยที่มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับงานวิจัย
ของ ศิริมงคล ทนทอง และศศิธรดา แพงไทย ซึ่งพบว่า องค์ประกอบกาจัดการศึกษาปฐมวัยยุค
การศึกษา 4.0 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 5
องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านการบริหารงานวิชาการ 2) ด้านการบริหารบุคลากร 3) ด้านการจัด

ประสบการณ์ 4) ด้านการส่งเสริมพัฒนาการและ 5) ด้านการมีส่วนร่วม และสอดคล้องกับงานวิจัยของเพชรดา นิลสว่างและคณะ ซึ่งพบว่าการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย ด้านการบริหารจัดการ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านการจัดประสบการณ์เด็กปฐมวัย ด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร และสอดคล้องกับงานวิจัยของกิตติชัย วงศ์ศิลปกุล และประเสริฐ อินทร์รักษ์ พบว่า การบริหารจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ.2560 ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย ด้านการวางแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ด้านการอำนวยความสะดวกในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ด้านการนิเทศการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ด้านสนับสนุนการใช้สื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ ด้านการประเมินพัฒนาการของเด็กที่สอดคล้องกับมาตรฐานและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านการสร้างความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน ด้านการสนับสนุนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วัยวุฒิ บุญลอย พบว่า นิวนอร์มัลในการพัฒนาเด็กตามพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ.2562 มี 4 แนวทาง ดังนี้ ด้านการเรียนรู้ในทุกระดับจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย ด้านการช่วยเหลือเด็กปฐมวัยในสถานการณ์ฉุกเฉิน ด้านวัฒนธรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัย ด้านการบูรณาการระหว่างหน่วยงานในการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาเด็กปฐมวัยในรูปแบบใหม่ภายใต้หลักคิดของภาครัฐร่วมกับภาคเอกชน

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรกำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติที่ชัดเจนให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษานำไปขับเคลื่อนและบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลภายใต้สถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลง

1.2 กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้ในการดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงให้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างทั่วถึงและเป็นรูปธรรม

1.3 กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระจายอำนาจให้สถานศึกษามีอิสระในการบริหารจัดการตามแผนและบริบทของพื้นที่โดยหน่วยงานต้นสังกัดสนับสนุนงบประมาณไปยังสถานศึกษาโดยตรง เพียงพอ รวดเร็วทันต่อเหตุการณ์

1.4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นพี่เลี้ยง ให้คำปรึกษา นิเทศ กำกับ ติดตามการบริหารงานของโรงเรียนในสังกัดให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

บรรณานุกรม

- กิตติชัย วงศ์ศิลปะกุลและประเสริฐ อินทร์รักษ์.(2564). การบริหารการจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ.2560 ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร.”
- วารสารศิลปะการจัดการ** 5, 3 (กันยายน – ธันวาคม 2564): บทคัดย่อ.
- กุลลียา ตันติพาลาจิรา. (2551). **รูปแบบการสอนเด็กปฐมวัย**. กรุงเทพฯ: อติสรเพรสโปรดักซ์, 2551.
- คณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ. **มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ**, (ม.ป.ท.: 2562): 2-14.
- ปีเตอร์ ฟิสก์. **Megatrends 2020-2030 สิ่งที่มีความหมายต่อคุณธุรกิจและการเติบโตของนวัตกรรม**. เข้าถึงเมื่อ 24 เมษายน 2564 เข้าถึงได้จาก
https://www.nstda.or.th/home/knowledge_post/megatrend-2020-2030/
- เพชรดาว นิลสว่าง, พรเทพ เสถียรนพแก้ว และเอกลักษณ์ เพ็ญสา.(2564). การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยที่มีประสิทธิภาพสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.” **วารสารวิชาการธรรมทศน์** 22,4 (ตุลาคม – ธันวาคม 2565): บทคัดย่อ.
- วิญญู บุญลอย. ได้ศึกษานิพนธ์มัลในการพัฒนาเด็กตามพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2562.” **วารสารจันทร์เกษมสาร** 27, 1 (มกราคม -มิถุนายน 2564): บทคัดย่อ.
- ศิริมณฑล ทนทองและศศิธรดา แพงไทย. “รูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยยุคการศึกษา 4.0 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน,” **วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณ์** 6, 3 (กรกฎาคม – กันยายน 2562): บทคัดย่อ.
- สุปรียา อุดลยารณท์. “ชีวิตวิถีใหม่คนไทยเมื่อต้องอยู่กับโควิดแบบมาราธอน,” **มติชนรายวัน** (6 มกราคม 2564 2564): 20.
- สำนักงานกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา. **ทุนชีวิตเด็กปฐมวัย การลงทุนที่ไม่มีวันขาดทุน**. เข้าถึงเมื่อ 28 มีนาคม 2565 เข้าถึงได้จาก
<https://www.eef.or.th/invest-in-early-childhood-development/>
- Macmillan. “The Delphi Technique” (Paper Presented at the annual meeting of the California Junior Colleges Associations Committee on Research and Development Monterey, Calif., (May 3-5, 1971).